

Kontakty z Mediami
i Informacja

Sąd Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 62/20

Luksemburg, 20 maja 2020 r.

Postanowienia Sądu w sprawach T-526/19 i T-530/19
Nord Stream 2 AG i Nord Stream AG / Parlament i Rada

Sąd stwierdził niedopuszczalność skarg wniesionych przez Nord Stream AG i Nord Stream 2 AG na dyrektywę 2019/692, która objęła gazociągi pociągnięte z państw trzecich zakresem zastosowania określonych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego

Dyrektywa 2019/692 nie dotyczy w każdym razie bezpośrednio podmiotów eksploatujących gazociąg Nord Stream 1 i 2

Spółka prawa szwajcarskiego Nord Stream AG, należąca w 51% do spółki prawa rosyjskiego PJSC Gazprom¹, jest właścicielem i podmiotem eksploatującym gazociąg Nord Stream (powszechnie nazywany „Nord Stream 1”), który zapewnia przesył gazu pomiędzy Wyborgiem (Rosja) a Lubminem k/Greifswaldu (Niemcy). Budowa gazociągu została zakończona w 2012 r. Jego eksploatacja jest przewidywana na okres 50 lat.

Spółka prawa szwajcarskiego Nord Stream 2 AG, należąca w całości do rosyjskiej spółki akcyjnej prawa publicznego Gazprom, jest odpowiedzialna za planowanie, budowę i eksploatację gazociągu Nord Stream 2, przebiegającego równolegle do gazociągu Nord Stream 1. W styczniu 2017 r. rozpoczęto prace mające na celu obudowanie betonem rur tworzących gazociąg.

W dniu 17 kwietnia 2019 r. Parlament Europejski i Rada przyjęły dyrektywę 2019/692² (zwaną dalej „dyrektywą zmieniającą”) zmieniającą dyrektywę 2009/73 dotyczącą wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego³. Dyrektywa ta weszła w życie w dniu 23 maja 2019 r. i miała co do zasady zostać transponowana przez państwa członkowskie w terminie do dnia 24 lutego 2020 r. W momencie jej wejścia w życie prace związane z obudowaniem betonem rur tworzących gazociąg „Nord Stream 2” zrealizowano, zgodnie z oświadczeniem Nord Stream 2, w 95%.

Od momentu wejścia w życie dyrektywy zmieniającej, podmioty eksploatujące gazociąg, takie jak Nord Stream AG i Nord Stream 2 AG, są konfrontowane z sytuacją, w ramach której potencjalnie część należących do nich gazociągów, a mianowicie ich część położona pomiędzy państwem członkowskim a państwem trzecim i sięgająca do terytorium państw członkowskich, względnie położona na terytorium morza terytorialnego państwa członkowskiego, podlega uregulowaniom dyrektywy 2009/73 oraz uregulowaniom krajowym dokonującym jej transpozycji. Oznacza to, że podmioty eksploatujące gazociąg są zobowiązane, w szczególności, do zapewnienia rozdziału pomiędzy systemami przesyłowymi a ich operatorami oraz do ustanowienia niedyskryminującego systemu dostępu podmiotów trzecich do systemu przesyłowego oraz dostaw gazu na podstawie publikowanych taryf.

¹ Pozostałe 49% należy do czterech spółek prawa szwajcarskiego, odpowiednio 15% do dwóch spośród nich należących do dwóch spółek prawa niemieckiego i 9% do dwóch pozostałych spółek szwajcarskich, z których jedna należy pośrednio do spółki prawa francuskiego a druga jest spółką zależną spółki prawa niderlandzkiego.

² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2019/692 (UE) z dnia 17 kwietnia 2019 r. zmieniająca dyrektywę 2009/73 dotyczącą wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego (Dz.U. 2019, L 117, s. 1).

³ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/73/WE z dnia 13 lipca 2009 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego i uchylająca dyrektywę 2003/55/WE (Dz.U. 2009, L 211, s. 94).

Nord Stream AG i Nord Stream 2 AG wniosły skargi⁴ do Sądu Unii Europejskiej, żądając, po pierwsze, stwierdzenia częściowej nieważności dyrektywy zmieniającej i, po drugie, jej uchylenia w całości.

Nord Stream 2 AG podnosi, że nowe obowiązki spowodowałyby istotne zmiany w jej sytuacji, ponieważ wywiązanie się z nich wymagałoby sprzedaży całego gazociągu „Nord Stream 2”, względnie całkowitego zmodyfikowania struktury organizacyjnej owego gazociągu oraz przedsięwzięcia, co zdestabilizowałoby zasadniczo podstawy finansowania owej struktury, w której uczestniczyły przedsiębiorstwa europejskie⁵.

Nord Stream AG, która domaga się uchylenia nowego przepisu zobowiązującego krajowe organy regulacyjne do wydania decyzji w przedmiocie niektórych wniosków o zastosowanie odstępstwa najpóźniej do dnia 24 maja 2020 r., podnosi, że nowe, wynikające z tego uregulowania obowiązki spowodują po jej stronie powstanie ciężącego na niej zobowiązania do wprowadzenia istotnych zmian do umowy z akcjonariuszami owej spółki, statutów i umów mających za przedmiot przesył gazu zawartych przez nią z Gazprom export LLC.

Postanowieniami z dnia dzisiejszego Sąd odrzucił skargi jako niedopuszczalne.

Zarówno w odniesieniu do **Nord Stream 2 AG**, jak i **Nord Stream AG**, Sąd stwierdził, że **dyrektywa zmieniająca nie dotyczy ich bezpośrednio.**

Na operatorów, takich jak skarżący będą, względnie są, nałożone (w warunkach określonych przez państwa członkowskie) obowiązki wynikające z dyrektywy 2009/73 w zmienionym brzmieniu jedynie bowiem za pośrednictwem krajowych przepisów dokonujących transpozycji owej dyrektywy, które państwa członkowskie przyjmą, względnie przyjęły.

Jeżeli chodzi o krajowe przepisy dokonujące transpozycji, które począwszy od dnia 24 lutego 2020 r. mają na celu uczynienie wiążącymi dla operatorów obowiązków wynikających z dyrektywy 2009/73 w zmienionym brzmieniu, państwa członkowskie dysponują określonym marginesem swobodnego uznania.

Ponadto zgodnie z dyrektywą zmieniającą krajowe organy regulacyjne mogą, pod określonymi warunkami, zastosować odstępstwa od niektórych przepisów dyrektywy 2009/73 w zmienionym brzmieniu, w odniesieniu do, po pierwsze, istotnych nowych infrastruktur gazowych i, po drugie, gazociągów pomiędzy państwami członkowskimi i państwami trzecimi ukończonych przed dniem 23 maja 2019 r. W związku z powyższym dla celów wdrożenia owych przepisów krajowe organy regulacyjne mają daleko idące uprawnienia dyskrecyjne jeśli chodzi o zastosowanie owych odstępstw oraz ewentualne szczególne warunki, od spełnienia których ich zastosowanie może zostać uzależnione.

W odniesieniu do **Nord Stream AG**, Sąd stwierdził ponadto, że **dyrektywa zmieniająca nie dotyczy tej spółki również indywidualnie.**

W kwestii tej Sąd zauważył w szczególności, że Nord Stream AG nie miała prawa eksploatacji i/lub dalszego eksploatacji sieci dwóch gazociągów Nord Stream, ponieważ obowiązywały ją wszelkie wymogi prawne wynikające z prawa Unii, przynajmniej w odniesieniu do części gazociągu znajdującej się na terytorium Unii, a mianowicie w morzu śródlądowym państwa członkowskiego.

W związku z tym okoliczność, że w momencie przyjęcia dyrektywy zmieniającej Nord Stream AG należała do zidentyfikowanego, względnie możliwego do zidentyfikowania ograniczonego kręgu operatorów, na których wpływ miało rozszerzenie terytorialnego i/lub przedmiotowego zakresu zastosowania dyrektywy 2009/73, nie pozwala na sformułowanie wniosku, że dyrektywa

⁴ Komisja, Estonia, Łotwa, Litwa i Polska złożyły wnioski o dopuszczenie do udziału w sprawie wspierając wnioski Parlamentu i Rady. Biorąc pod uwagę fakt, że postanowienia wydane w dniu dzisiejszym kończą postępowanie w sprawie, nie ma potrzeby, by Sąd rozstrzygał w przedmiocie owych wniosków.

⁵ Finansowanie w wysokości 9,5 mld EUR zapewniają w 50% spółki ENGIE SA (Francja), OMV AG (Austria), Royall Dutch Shell plc (Niderlandy i Zjednoczone Królestwo), Uniper SE (Niemcy) i Wintershall Dea GmbH (Niemcy).

zmieniająca dotyczyła tej spółki indywidualnie. Bezsporne jest bowiem, że zastosowanie dyrektywy zmieniającej następuje w oparciu o obiektywne kryteria, zdefiniowane przez prawodawcę Unii, w szczególności kryterium czasowe, zgodnie z którym gazociągi pretendujące do zastosowania wobec nich określonych odstępstw, musiały zostać ukończone przed dniem 23 maja 2019 r., datą wejścia w życie dyrektywy zmieniającej.

Jeżeli chodzi o **prawo do skutecznego środka prawnego**, na które powoływała się Nord Stream 2 AG, Sąd dodał, że operatorzy ci mogą ubiegać się przed niemieckim organem regulacyjnym o zastosowanie odstępstwa i, w odnośnym przypadku, zaskarżyć decyzję owego organu przed **sądem niemieckim**, powołując się na nieważność dyrektywy zmieniającej i wnioskując do owego sądu o wystąpienie do Trybunału Sprawiedliwości z odesłaniem prejudycjalnym w przedmiocie ważności dyrektywy zmieniającej.

Ponadto, na wniosek Rady, Sąd orzekł, że **cztery dokumenty, które Nord Stream 2 AG przedstawiła** w ramach postępowania w przedmiocie skargi **bez zgody odnośnej instytucji**, jako ich autor, względnie adresat, **zostają usunięte z akt** sprawy, a fragment skargi oraz załączników do niej zawierające przywołania fragmentów tych dokumentów należy uważać za niebyłe. Chodzi w szczególności o opinię służby prawnej Rady zaadresowaną do stałych przedstawicieli państw członkowskich oraz zalecenia sformułowane przez Komisję dla Rady na potrzeby przyjęcia decyzji dotyczącej negocjacji międzynarodowych z państwami trzecimi. Opierając się w szczególności na wyroku wydanym niedawno przez Trybunał Sprawiedliwości w sprawie Słowenia/Chorwacja⁶ i rozporządzeniu w sprawie publicznego dostępu do dokumentów Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji⁷, Sąd stwierdził, że w odniesieniu do dokumentów, do których Rada odmówiła udzielenia dostępu na wniosek pracownika Nord Stream 2, Rada słusznie powołała się, po pierwsze, na ochronę opinii prawnych i, po drugie, oceniła, że ich ujawnienie prowadziłoby w konkretny i skuteczny sposób do naruszenia interesu publicznego w dziedzinie stosunków międzynarodowych Unii.

UWAGA: Odwołanie od orzeczenia Sądu, ograniczone do kwestii prawnych, może zostać wniesione do Trybunału w terminie dwóch miesięcy i dziesięciu dni od dnia zawiadomienia o tym orzeczeniu.

UWAGA: Celem skargi o stwierdzenie nieważności jest doprowadzenie do uznania za nieważne aktów instytucji Unii, które są sprzeczne z prawem Unii. Państwa członkowskie, instytucje europejskie oraz jednostki mogą, pod pewnymi warunkami, wnieść skargę o stwierdzenie nieważności do Trybunału Sprawiedliwości lub Sądu. Jeżeli skarga jest zasadna, stwierdza się nieważność aktu. Instytucja, której to dotyczy, powinna zarządzić ewentualnej próżni prawnej spowodowanej nieważnością tego aktu.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Sądu.

Pełny tekst postanowień ([T-526/19](#) i [T-530/19](#)) jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

⁶ Wyrok z dnia 31 stycznia 2020 r., Słowenia/Chorwacja (C-457/18, zob. też komunikat prasowy nr [9/20](#)).

⁷ Rozporządzenie (WE) nr 1049/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 2001 r. w sprawie publicznego dostępu do dokumentów Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji (Dz.U. 2001, L 145, s. 43).